

## Zoete handel met bittere smaak

*Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 8 en 9 in de bijlage.*



In Europa wordt suiker gemaakt van (suiker)bieten. In Brazilië wordt rietsuiker geproduceerd. De prijs van suiker op de wereldmarkt daalt al jaren. Brancheorganisaties van Europese suikerboeren willen dat de Europese Unie (EU) met maatregelen komt om deze lage prijs voor suiker te

compenseren. In het verleden heeft de EU al vaker ingegrepen om de Europese suikerboeren te beschermen tegen te lage prijzen voor hun product.

- 1p 29 In 1968 besloot de EU maatregelen voor suiker in te voeren om meer zelfvoorzienend te worden. Welke van de onderstaande maatregelen bevordert de zelfvoorziening voor suiker in de EU?
- A invoerheffingen verhogen
  - B invoerquota verhogen
  - C uitvoersubsidies verhogen

De jarenlange bescherming van Europese suikerboeren door de EU leverde in 2002 een klacht op bij de WHO (Wereldhandelsorganisatie). Brazilië, het grootste suiker producerende land, beschuldigde de EU van oneerlijke concurrentie.

De uitvoersubsidies van de EU leiden tot oneerlijke wereldhandel. Suikerboeren uit ontwikkelingslanden kunnen hierdoor nauwelijks meer winst maken op hun suiker, volgens de WHO.

- 2p 30 Leg in twee stappen uit dat de uitvoersubsidies aan suikerboeren in de EU ten koste gaan van de winst van suikerboeren in Brazilië.

De suikerboeren in de EU worden nog steeds door allerlei maatregelen van de EU beschermd. Zo zijn de invoerrechten op suiker van buiten de EU niet afgeschaft.

*Gebruik informatiebron 8.*

2p 31 Bereken hoeveel procent geïmporteerde suiker zonder invoerrechten, goedkoper is dan in Europa geproduceerde suiker. Schrijf je berekening op.

1p 32 De productie- en exportlimiet van suiker in de EU wordt afgeschaft. Braziliaanse suikerboeren verwachten dat daardoor hun inkomen nog verder zal dalen.

Hieronder staan vijf economische verschijnselen:

- 1 afschaffing productie- en exportlimiet in de EU
- 2 daling suikerprijs op de wereldmarkt
- 3 stijging uitvoer van suiker uit de EU
- 4 stijging aanbod van suiker op de wereldmarkt
- 5 daling inkomen van suikerboeren in ontwikkelingslanden

In welke regel staan deze verschijnselen zo dat een logische gedachtegang ontstaat?

- A 1 → 2 → 3 → 4 → 5
- B 1 → 2 → 4 → 3 → 5
- C 1 → 3 → 2 → 4 → 5
- D 1 → 3 → 4 → 2 → 5
- E 1 → 4 → 2 → 3 → 5
- F 1 → 4 → 3 → 2 → 5

De Braziliaanse suiker wordt verkocht op de wereldmarkt, waar de suiker in dollars (USD) wordt verhandeld.

*Gebruik informatiebron 9.*

1p 33 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

*Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.*

De koers van de US dollar ten opzichte van de Braziliaanse real is ...(1)... (gedaald / gestegen). Dit is ...(2)... (gunstig / ongunstig) voor de Braziliaanse suikerboeren.

## Zoete handel met bittere smaak

---

### informatiebron 8 suikerprijzen in de EU

invoerrechten suiker per 100 kilogram	€ 42
in de EU geproduceerde suiker per 1 kilogram	€ 2
geïmporteerde suiker, inclusief invoerrechten per 1 kilogram	€ 2,15

### informatiebron 9 wisselkoers Braziliaanse real (BRL) en 1 dollar (USD)

jaar	jaargemiddelde BRL
2011	1,99
2012	1,76
2013	1,67
2014	1,96
2015	2,16
2016	2,35
2017	3,34
2018	3,49

Toelichting:

In 2011 is BRL 1,99 gelijk aan USD 1.